

Lausunto valtioneuvoston ihmisoikeusselontekoon 23.4.2014

Kastiin perustuva syrjintä koskettaa globaalisti noin 260 miljoonaa ihmistä, joista valtaosa asuu Etelä-Aasiassa. Syrjintää kokevat erityisesti kastijärjestelmän ulkopuolelle jäävät kastittomat eli dalitit. Heitä pidetään epäpuhtaina ja siksi koskemattomina. Erityisen haavoittuvassa asemassa ovat dalit-naiset, jotka kärsivät syrjintää paitsi kastittomuutensa myös naiseutensa vuoksi. Lainsäädännössä kastilaitos on lakkautettu ja kastisyrjintä kielletty jo vuosikymmeniä sitten. Syvään juurtuneet käytännöt estävät kuitenkin lakien täytäntöönpanon, ja ihmisoikeusloukkauksiin syylistyneet jäävät usein rankaisematta ja syrjintä voi jatkua.

Kastisyrjintä rikkoo Ihmisoikeuksien julistuksen ensimmäisen artiklan ajatusta siitä, että kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasavertaisina arvoltaan ja oikeuksiltaan. Lisäksi kastisyrjintään liittyy niin taloudellisten, sosiaalisten kuin poliittisten oikeuksien rikkomuksia.¹

Suomen ulkoministeriön ihmisoikeusstrategia korostaa syrjinnän poistamista ja syrjittyjen ihmisryhmien osallisuuden vahvistamista. Lisäksi strategia painottaa naisten ja tyttöjen kokemaa monikertaista syrjintää sekä taloudellisia ja sosiaalisia oikeuksia. Kastiin perustuva syrjintä liittyy läheisesti kaikkiin näihin Suomen painopisteisiin. Valitettavasti kastiin perustuvaa syrjintää ei kuitenkaan mainita ministeriön ihmisoikeusstrategiassa eikä sen toimeenpano-ohjelmassa, eikä daliteja mainita yhtenä syrjinnälle haavoittuvista ryhmistä. **Suomen tulisi jatkossa huomioida kastiin perustuva syrjintä vahvemmin osana ihmisoikeuspolitiikkansa:**

- **tukemalla YK:n kastisyrjinnän vastaisia periaatteita² ja nostamalla kastisyrjintää YK:n agendalle. Erityisesti kastisyrjintä tulisi huomioida kastimaiden UPR-käsittelyissä. Suomi teki dalit-lasten koulutukseen liittyvän suosituksen Nepalín UPR-käsittelyssä 2011, mutta Intian UPR-käsittelyssä 2012 Suomi ei antanut suosituksia kastisyrjintään liittyen.**
- **nostamalla kastisyrjintää EU:n agendalle. Euroopan parlamentti on ollut aktiivinen kastisyrjinnän vastaisessa työssä ja antanut aiheesta päätöslauselmia³ (viimeksi syksyllä 2013). Parlamenttia lukuun ottamatta EU ei ole profiloitunut kastisyrjinnän vastaisessa työssä. Suomen tulisikin pitää aihetta esillä ministerineuvoston COHOM-ihmisoikeusryhmässä ja huomioida International Dalit Solidarity Network -verkoston laatimat suositukset⁴ EU:lle.**

1 IDSN: Caste Discrimination and Human Rights: <http://idsn.org/caste-discrimination/caste-and-human-rights/>

2 "The Draft UN Principles and Guidelines for the Effective Elimination of Discrimination Based on Work and Descent": http://idsn.org/fileadmin/user_folder/pdf/New_files/UN/UN_Principles_And_Guidelines_-_IDSN.pdf

3 EP resolutions on caste based discrimination: <http://idsn.org/international-advocacy/eu/the-european-parliament/ep-resolutions-on-caste/>

4 IDSN Appeal to the European Parliament, the Commission, the EEAS and the Council (2012): http://idsn.org/fileadmin/user_folder/pdf/New_files/EU/2012/EUAppeal2012.pdf

Dalitien solidaarisuusverkosto

- Dalit Solidarity Network in Finland DSNFI

- **nostamalla kastiin perustuva syrjintä esiin vuoropuhelussaan kastimaiden hallitusten kanssa ja vaatia syrjinnän kieltävien lakien parempaa toimeenpanoa ja syrjintään syyllistyneiden rankaisemista.**
- **asettamalla yrityksille sitovat velvoitteet arvioida ihmisoikeusriskinsä koko tuotantoketjun osalta, toimia niiden ennaltaehkäisemiseksi sekä raportoida toimistaan. Kastisyrjintä on erityisesti Etelä-Aasiassa toimiville yrityksille ihmisoikeusriski (mm. velkaorjuus, lapsityövoima, syrjintä rekrytoinnissa/ palkassa/ etenemismahdollisuuksissa/ sosiaalipalveluissa).⁵**
- **tukemalla kansalaisyhteisyhteiskunnan toimijoita, jotka työskentelevät kastimaissa kastittomien oikeuksien puolesta.**

Lisätietoa:

- *Minna Havunen*, varapuheenjohtaja (minna.havunen@dalit.fi / 040-751 4211),
- DSNFi:n verkkosivut www.dalit.fi.

5 Caste discrimination in business operations: <http://idsn.org/business-csr/>